

Aktuálnost a systematicčnost ve filosofii

Filosof (a jeho filosofování) zůstává vždy pod dvojitou či spíše podvojnou normou: jednak musí zůstávat pod normou pravdy (jako ryzí nepředmětnosti) v každé situaci, do níž je postaven a „poslán“ a kterou tudíž musí kriticky a odpovědně posuzovat a komentovat; a jednak musí sám zůstávat pod normou téže pravdy, která jej nejen situačně oslovuje, ale zejména „vede“, tj. dává mu „pokyny“, jež integrují resp. by měly integrovat nejen jeho myšlení, ale také všechny jeho aktivity (včetně onoho zaměření do situačnosti a tedy do konkrétních situací), takže vlastně celý jeho život. To má zvláštní dopad na jeho sebepochopení jako filosofa: předním úkolem a cílem filosofa není, jak se mylně domníval třeba Hegel, budování velkolepého myšlenkového systému, ale ani komentování a kritizování kdejaké náhodně se naskytnuvší banality nebo absurdity. Nicméně je ovšem na filosofovi, aby dokázal rozpoznat bezvýznamné nahodilosti od takových, které navzdory prvotnímu zdání banality (nebo absurdity atd.) mohou vyvolat nesrovnatelně závažnější události nebo k nim vést, protože mohou fungovat jako zdánlivě nahodilé „spouštěče“. A k takovému rozpoznání je právě zapotřebí vyvinutého smyslu pro rozpoznávání souvislostí, tedy smyslu pro systematicčnost (ovšem jiného typu).

(Písek, 140904-1.)